

شخصیت خودشیفته

مؤلفان:

دکتر روشنک خدابخش (عضو هیات علمی دانشگاه الزهراء) افسانه مرادی

مرضیه پورصالحی نویسنده

آذر نادی

سمیه رضوی

سارا کمالی

فهرست مطالب:

پیشگفتار:	۹
فصل اول:	۱۳
مروزی بر مفهوم و تاریخچه خودشیفتگی	۱۳
ویژگی‌های اختلال شخصیت خودشیفته	۲۰
ملاک‌های کلی اختلالات شخصیت	۲۵
اختلال شخصیت خودشیفته	۲۶
اثرات خودشیفتگی	۲۹
خصوصیت ورزی:	۲۹
احساس محق بودن و تحریف شناختی:	۲۹
روابط معیوب:	۳۰
رفتارهای بیرونی:	۳۱
رفتارها و نشانه‌های درونی:	۳۱
فصل دوم:	۳۳
دیدگاه‌های نظری در زمینه اختلال شخصیت خودشیفته	۳۳
نظریه فروید	۳۳
نظریه کلاپن	۳۶
دیدگاه فروم	۳۷
دیدگاه هورنای	۳۸
نظریه کرنبرگ، کوهاث، ماترسون	۳۹
نظریه فسیکالینی	۴۵
نظریه میلون	۴۵
نظریه‌های واتسون، وینک و راسکین	۴۷
دیدگاه میشل و مدل ارتباطی منسجم	۴۹

۵۲	 نظریه وینی کات
۵۲	 نظریه‌ی یادگیری اجتماعی
۵۳	 نظریه شناختی
۵۶	 نظریه‌ی طرحواره
۵۸	 نظریه دلبستگی بالبی
۵۹	 مدل‌های نظری در زمینه اختلال شخصیت خودشیفته
۵۹	 مدل صفات شخصیت
۶۱	 مدل خودتنظیمی
۶۲	 سایر مدل‌ها
۶۳	 نقطه نظرات مختلف در مورد تیپ‌های فرعی خودشیفتگی
۶۳	 تیپ‌های فرعی میلر و کمپبل
۶۳	 تیپ‌های فرعی وینک
۶۵	 وجوه اشتراک و تمایز خودشیفتگی آشکار و خودشیفتگی پنهان
۶۷	 فصل سوم
۶۷	 سبب‌شناسی اختلال شخصیت خودشیفته
۶۹	 نقش وراثت
۶۹	 ۱- اختلال در خانواده
۷۰	 ۲- مطالعات دوقلوها:
۷۰	 ۳- سرشت:
۷۱	 نقش ویژگی‌های شخصیتی
۷۳	 عوامل روانی - اجتماعی
۷۹	 عوامل فرهنگی
۸۲	 نقش محیط اولیه‌ی زندگی
۸۴	 نقش سبک‌های فرزند پروری
۹۵	 نقش سایر عوامل
۹۹	 فصل چهارم

۹۹	درمان اختلال شخصیت خودشیفته
۹۹	درمان خودشیفتگی
۹۹	نش مفهومی کلیدی در درمان خودشیفتگی
۱۰۴	انتقال و انتقال متقابل در رابطه درمانی خودشیفتگی
۱۰۸	طرحواره درمانی برای اختلال شخصیت خودشیفته
۱۰۹	سنجش خودشیفتگی
۱۱۰	مشاهده‌ی رفتار بیمار در جلسات درمان
۱۱۱	ماهیت و تاریخچه‌ی مشکل فعلی بیمار
۱۱۲	واکنش بیمار در قبال تمرین‌های تصویرسازی ذهنی و پرسشگری
۱۱۳	درمان خودشیفتگی
۱۱۵	فهرست منابع

براساس اسطوره‌های یونان باستان نارسیسوس جوانی بود که انعکاس چهره خود را در چشمه دید و عاشق آن شد. وی در حالی که در تکاپوی در آغوش گرفتن انعکاس چهره خود بود، در برکه غرق شد و با مرگ او گل نرگس در کنار برکه روید. پیام اسطوره واضح است: "شیفته خود شدن به هلاکت می‌انجامد."

پیشگفتار:

برای خودشیفتگی^۱ بعنوان یک سازه روانشناسی، تعریف‌های متفاوتی در قالب نظریه‌های متفاوت ارائه شده است. روانشناسان تلاش بسیاری برای ارائه‌ی یک تعریف و معنای مناسب برای خودشیفتگی صورت داده‌اند، با این وجود ارائه‌ی تعریف دقیق و مشخصی که معنای واحدی را بنمایاند، دشوار به نظر می‌رسد. به طور کلی میتوان گفت که تعریف‌ها به جنبه‌ها و سطوح مختلف خود اشاره دارند. از جمله دلایل عدم توافق نظریه پردازان، گوناگونی حوزه‌هایی است که خودشیفتگی در آنها به کار برده شده است. برای مثال در دیدگاه فروید (۱۹۱۴-۱۹۵۷) خودشیفتگی نشان دهنده‌ی یک مرحله رشدی است در حالی که در دیدگاه نظریه پردازان دیگری مانند کرنبرگ (۱۹۸۶) شیوه‌ای در برقراری ارتباط با

^۱ Narcissism

دیگران است و یا در نظر اختر (۱۹۸۲)، خودشیفتگی یک سندرم بالینی محسوب شده است. شاید بتوان گفت از دیگر دلایل عدم توافق بر روی مفهوم خودشیفتگی این باشد که برخی مولفان به پدیده‌ی خودشیفتگی بدون اینکه مستقیماً به این واژه اشاره کنند، پرداخته اند. از لحاظ معنوی، خودشیفتگی را عشق ورزیدن به خود تعریف کرده اند. از نقطه نظر واژه شناسی و مفهومی لازم است بین اصطلاح خودشیفتگی، خودشیفتگی مرضی و اختلال شخصیت خودشیفته تمایز قائل شویم. خودشیفتگی یک ویژگی برای همه‌ی کارکردهای شخصیت است شامل بازنمایی خود، خود نیروگذاری، تنظیم عزت نفس؛ اما خودشیفتگی مرضی، گسستگی در ساختارهای یاد شده را شامل می‌شود و معمولاً این واژه به آن اختلالی از فرایند خودشیفتگی اشاره دارد که موجب مجذوب خود شدن و خود بزرگ‌بینی و خودنمایی می‌گردد و اختلال شخصیت خودشیفته یک بیماری خاص روانی است که معیارهایی برای آن تعریف شده است.

کوهات (۱۹۶۶) و کرنبرگ (۱۹۷۵) معتقد بودند که برخی از تظاهرات خودشیفتگی بخشی از تحول سالم روان‌شناختی است. همچنین روان‌شناسان شخصیت و اجتماعی نیز خودشیفتگی را به صورت یک ویژگی شخصیتی در نظر می‌گیرند که در گروه‌های غیربالینی و جمعیت عمومی و بهنجار نیز دیده می‌شود. شکل بهنجار خودشیفتگی^۱، یک ویژگی شخصیتی با توزیع بهنجار است که هم جنبه‌های سازگارانه (احساس محق بودن) و هم جنبه‌های سازگارانه (برون گرایی) را در خود دارد. بسیاری از نظریه‌ها پیشنهاد می‌کنند که خودشیفتگی دارای دو جنبه سالم و آسیب شناختی است. برخی از نظریه‌ها حاکی از آن است که خودشیفتگی سالم و آسیب شناختی بر روی یک پیوستار منفرد با عملکرد سالم و مختل قرار دارد.

^۱ Normal narcissism

کتاب حاضر، حاصل تلاش و مباحثات گروهی برای درک و به تصویر کشیدن "خوشیفتگی" است. مولفان کوشیده اند ضمن نگاهی به تاریخچه و مشخصه‌های ارائه شده برای اختلال شخصیت خودشیفته، نظریه‌های مختلف درمورد خودشیفتگی را مطرح کنند و در ادامه به سبب‌شناسی اختلال شخصیت خودشیفته و نکات مهم در زمینه درمان این اختلال پرداخته شده است. امید است این مجموعه بتواند برای متخصصان روانشناسی و دانشجویان و محققان، زمینه‌ای برای درک بهتر شخصیت خودشیفته فراهم نماید و نواقص آن با دقت نظر خوانندگان محترم رفع گردد.

مولفان